

The Belief in Three-Legged Toads and Their Influence in Thailand

Arphon Thiragun¹

School of Sinology, Mae Fah Luang University, Chiang Rai 57100 Thailand

E-mail: thiragun@hotmail.com

Rui Zhou

School of Chinese Languages and Literatures, Southwest University, P.R.China

E-mail: zkidult@hotmail.com

(received 28 November, 2022)(revised 29 January, 2023)(accepted 7 March, 2023)

Abstract

This research is qualitative research. The objectives of the following research are: 1) To study three-legged toads that appear in ancient documents and Chinese folklore. 2) To study the belief and faith in the three-legged toads and their influence in Thailand by utilizing the Diffusion Cultural Theory as a study method. The following research is qualitative research that implements an evaluation of both documentary analysis and conducts an in-depth interview of specialists in the field.

Research results reveal: 1) It was found that the belief in the three-legged toads in ancient Chinese texts contains three characteristics: the belief that toads are a symbol of longevity, that toads symbolize and represent the moon, and that they are a symbol of wealth. 2) Thailand was influenced by the belief in three-legged toads as a symbol of wealth in one way, namely from the legend of “Liuhai playing with the Golden Toad”. Two pieces of evidence were found to support this: the first piece of evidence was found in the worship of auspicious artifacts that represent or portray the legend of “Liuhai playing with the Golden Toad”; however, the statues of three-legged toads in some areas have transformed into completely different legends when compared to the Chinese original, where narrative was transformed to better suit the area. The second piece of evidence was discovered through activities where it was found that Thai people would place three-legged toads in accordance with Fengshui methods in order to build faith and confidence in matters of business and commerce.

Keywords: belief; influence; three-legged toad; Thailand

¹ Corresponding Author

อิทธิพลความเชื่อที่เกี่ยวกับคางคกสามขาจีนในประเทศไทย²

อาภรณ์ ธีรกันต์³

สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประเทศไทย อีเมล thiragun@hotmail.com

Rui Zhou⁴

คณะภาษาและวรรณคดีจีน มหาวิทยาลัยเซาท์เวสต์ สาธารณรัฐประชาชนจีน อีเมล zkidult@hotmail.com

วันรับบทความ 28 พฤศจิกายน 2565 วันแก้ไขบทความ 29 มกราคม 2566

วันตอบรับตีพิมพ์บทความ 7 มีนาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเรื่องคางคกสามขาที่ปรากฏในเอกสารโบราณและตำนานของประเทศจีน 2) ศึกษาอิทธิพลความเชื่อเรื่องคางคกสามขาของจีนในประเทศไทยในการศึกษาที่ใช้แนวคิดและหลักทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม โดยเน้นการศึกษาในเชิงเอกสารและทำการสัมภาษณ์เชิงลึก จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผล

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์พบว่า 1) ความเชื่อในคางคกสามขาที่ปรากฏในเอกสารโบราณและในตำนานนิทานพื้นบ้านของจีนพบว่ามี 3 ลักษณะ ได้แก่ เป็นสัญลักษณ์ของความอายุยืนยาว เป็นสัญลักษณ์ตัวแทนของดวงจันทร์และเป็นสัญลักษณ์ของความร่ำรวย 2) ในประเทศไทยได้รับอิทธิพลความเชื่อในคางคกสามขาว่าเป็นสัญลักษณ์ความร่ำรวยจากจีนเพียงลักษณะเดียว มาจากตำนานหลิวไห่หยอกล้อคางคกทอง พบหลักฐานใน 2 ลักษณะคือ ประการแรกด้านบุชาวัดมณฑลที่เป็นรูปจำลองคางคกสามขาที่มาจากตำนานหลิวไห่หยอกล้อเล่นกับคางคกทอง แต่รูปปั้นคางคกสามขาในบางพื้นที่มีตำนานที่เปลี่ยนไปจากต้นฉบับของจีนอย่างสิ้นเชิง โดยถูกสร้างเนื้อหาขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับพื้นที่ ประการที่สองด้านกิจกรรมพบว่าชาวไทยวางวัดมณฑลคางคกสามขาตามหลักฮวงจุ้ย เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และสร้างความเชื่อมั่นในการค้า

คำสำคัญ ความเชื่อ อิทธิพล คางคกสามขา ประเทศไทย

² ทุนอุทหนุนการวิจัยจากสถาบันขงจื้อมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในโครงการวิจัย A Study of the Influence of Queen Mother of the West's Pets on Chinese and Thai Cultures (西王母的宠物对汉泰文化的影响研究)

³ อาจารย์ประจำหมวดรายวิชาศึกษาทั่วไป สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

⁴ อาจารย์ประจำสาขาวรรณคดีจีนโบราณ คณะภาษาและวรรณคดีจีน มหาวิทยาลัยเซาท์เวสต์ สาธารณรัฐประชาชนจีน

1. บทนำ

ปัญหาทางวิจัยของการศึกษานี้คือ ชาวไทยยังไม่รู้เกี่ยวกับคางคกสามขาในเอกสารโบราณและตำนานของจีน รวมไปถึงในแง่ของอิทธิพลความเชื่อในคางคกสามขาว่าส่งผลอย่างไรต่อคนไทยที่มีความเชื่อนี้

คำว่า “ความเชื่อ” Tawat Punnotok (1985) กล่าวว่า หมายถึง การยอมรับอันเกิดอยู่ในจิตสำนึกของมนุษย์ต่อพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ที่เป็นผลดีหรือผลร้ายต่อมนุษย์นั้นๆ หรือสังคมมนุษย์นั้น แม้ว่าพลังอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านั้น ไม่สามารถที่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริง แต่มนุษย์ในสังคมหนึ่งยอมรับและให้ความเคารพเกรงกลัวต่อสิ่งเหล่านี้เรียกว่าความเชื่อ ดังนั้น ความเชื่อหมายถึง การยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นว่าเป็นจริงถึงแม้ว่าสิ่งนั้นจะไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริงด้วยเหตุผล แต่เป็นที่ยอมรับกันในกลุ่มชนหรือสังคม ส่วนมูลเหตุของความเชื่อที่แตกต่างกันเกิดมาจากทัศนคติ ความกลัว ค่านิยมและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่ที่แตกต่างกันจึงทำให้ความเชื่อแต่ละพื้นที่ต่างกันออกไป

เกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรม Apichart Chandang (2003) กล่าวว่า ความเชื่อและพิธีกรรม นอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนแล้ว ยังมีการเรียนรู้ถ่ายทอดสืบทอดต่อกันมาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาสังคมให้มีความเข้มแข็งและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุข ดังนั้นความเชื่อและพิธีกรรมถือเป็นระบบคุณค่าที่สำคัญทางสังคมของชุมชน

เมื่อมนุษย์มีความเชื่อในสิ่งหนึ่ง ว่าสถานการณ์นั้นจะเป็นความจริง ก็มักจะแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะกิจกรรมที่เป็นแบบแผนในรูปแบบประเพณีหรือพิธีกรรม Sangaroon Kanokpongchai (2002) กล่าวว่า คำว่า ประเพณี กับพิธีกรรมมีความหมายใกล้เคียงกันแต่พิธีกรรมมีความหมายไปในเชิงพิธีการหรือกิจกรรมเฉพาะกิจมากกว่าประเพณี โดยพิธีกรรมมีบทบาทให้การทำให้สมาชิกมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ในแง่ของอิทธิพลความเชื่อต่ออำนาจเหนือธรรมชาติของสัตว์ พบว่ามนุษย์ต้องการให้สัตว์ช่วยใช้อำนาจนั้นในการบรรลุตามความต้องการของมนุษย์ และยังทำให้เกิดความกลัว จึงเกิดศรัทธาในพลังอำนาจและพยายามทำทุกอย่างในการแสดงพฤติกรรมยอมรับในอิทธิพลอำนาจเหนือธรรมชาติของสัตว์ โดยการปฏิบัติตน ประกอบกิจกรรมแสดงความเคารพบูชา ตลอดจนการจัดวางตำแหน่งของรูปปั้นสัตว์ให้ถูกจุดให้สอดคล้องความเชื่อนี้

คางคกเป็นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่มีสี่เท้า ผิวหนังมีลักษณะเป็นตะปุ่มตะป่ำตลอดทั้งตัวที่อยู่ในทั้งในประเทศไทยและจีน โดยในประเทศจีนมีความเชื่อในเรื่องของคางคกมานานแล้วโดยมีความหมายในแง่ของความร่ำรวยมั่งคั่งและความอุดมสมบูรณ์ ในภาษาจีนนิยมเรียกว่าจินฉาน (金蟾) แปลว่าคางคกทองคำ และยังมีชื่อที่นิยมเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ซานจูฉาน (三足蟾) แปลว่าคางคกสามขา ลักษณะเด่นภายนอกของคางคกสามขาที่พบคือ เป็นคางคกที่มีสามขา โดยมีขาหน้าด้านซ้ายและด้านขวาครบ แต่ขาหลังมีเพียงขาข้างเดียว มีดวงตาสีแดง ในปากคาบเหรียญ ส่วนใหญ่มีรูลักษณะที่ยื่นอยู่บนกองเงินกองทอง จะมีส่วนน้อยที่ยื่นอยู่บนตัวของสัตว์มงคลของจีน

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ในหนังสือเอกสารจีนโบราณก็ได้มีการกล่าวถึงคางคกสามขา ในหนังสือหายากหนานจื่อ 《淮南子》 ที่เป็นหนังสือเชิงปรัชญาสมัยราชวงศ์ฮั่น (ก่อน ค.ศ. 179-122) ของ Liu

An (2015) ได้กล่าวว่า ในดวงอาทิตย์มีอีกาและในดวงจันทร์มีคางคก (日中有踰乌,而月中有蟾蜍⁵) และในหนังสือ New translation on Lun-Heng reader ในหัวข้อชิวอี้ 《论衡·说日篇》 ของ Wang Chong (2015) กล่าวว่า ในดวงอาทิตย์มีนกสามขา ในดวงจันทร์มีกระต่ายและคางคก (日中有三足乌,月中有兔、蟾蜍⁶)

ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคางคกสามขา พบว่า Liang Yan (2002) ในบทความรูปคางคกโบราณและความหมายเชิงสัญลักษณ์(中国古代蟾蜍图像及其象征意义)ได้ศึกษาถึงเรื่องคางคกในความหมายเชิงสัญลักษณ์ของรูปปั้นและการบูชารูปปั้นคางคกจากความเชื่อในเรื่องการเจริญพันธุ์ การมีอายุที่ยืนยาว นำพาความโชคดี ความร่ำรวย ขจัดสิ่งชั่วร้าย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของคนโบราณและความต้องการชีวิตที่มีสุข และ Xi Linyuan (2009) ในบทความการตีความโศกโศกคางคก(蟾蜍图腾寓意诠释) ได้ศึกษาถึงเรื่องความเชื่อในคางคกผ่านเอกสารโบราณจีนและในตำนานนิทานพื้นบ้านเรื่องหลิวไห่หยอกล้อเล่นกับคางคกทอง(民间传说“刘海戏金蟾”的由来) และ ยังมีZhang Yongchong (2017) ในบทความการอธิบายเกี่ยวกับรูปปั้นคางคกและวัฒนธรรมการมีอายุที่ยืนยาวของราชวงศ์ฮั่น(汉画像石中蟾蜍形象与长寿文化刍议)ได้ศึกษาเอกสารโบราณที่กล่าวถึงคางคกและยังได้พูดถึงลักษณะภายนอกของคางคกที่มีลักษณะที่หน้าเกลียดจึงทำให้มีอายุยืน นอกจากนี้ยังกล่าวถึงภาพวาดแดนสวรรค์ซีหวังหมู่กับความสัมพันธ์กับยาอายุวัฒนะและการกินเขาบนศีรษะที่งอกออกมาของคางคกถ้าได้กินจะทำให้อายุยืน

ในด้านของตำนานพบว่า Cui Yachong (2014) ในบทความการศึกษาวิเคราะห์สาเหตุรูปลักษณะคางคกฉางเอ๋อ(嫦娥蟾蜍形象考因)ศึกษาถึงพัฒนาการของตำนานฉางเอ๋อเหินสู่ดวงจันทร์ และวัฒนธรรมดั้งเดิมในจีนที่เกี่ยวกับคางคก และ Xie Lili (2022) ในบทความที่มาของตำนานพื้นบ้านเรื่องหลิวไห่หยอกล้อเล่นกับคางคกทอง(民间传说“刘海戏金蟾”的由来) ได้ศึกษาที่มาของตำนานหลิวไห่หยอกล้อเล่นกับคางคกทอง และความหมายทางวัฒนธรรมพื้นบ้านของนิทานหลิวไห่หยอกล้อเล่นกับคางคกทอง

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าในส่วนของเนื้อหาในเอกสารโบราณของจีนจะเน้นในเรื่องของการกล่าวถึงคางคกสามขาในแง่ของความเชื่อที่แตกต่างกัน ส่วนเนื้อหาในงานวิจัยที่มีผู้ทำการศึกษาก่อนหน้านี้จะเน้นศึกษาในด้าน รูปลักษณะของคางคก ความหมายเชิงสัญลักษณ์ ความเชื่อ และตำนานสำคัญของจีนที่กล่าวถึงคางคกสามขา

ในปัจจุบันพบว่าทั้งชาวไทยและชาวจีนมีความเชื่อในคางคกสามขาว่าเป็นสัตว์นำโชคในด้านเงินทอง โดยมีการจัดวางรูปปั้นคางคกสามขาไว้ในตำแหน่งตามฮวงจุ้ยของจีนนั้น เพื่อเสริมแนวคิดเรื่องการมีเงินทองที่เพิ่มพูนและไม่รั่วไหล แต่ยังไม่มียุคศึกษาว่าในเอกสารโบราณและตำนานของจีนได้กล่าวถึงคางคกสามขาในแง่ของสัญลักษณ์ความเชื่อไว้อย่างไรบ้าง ในความเชื่อเรื่องคางคกสามขาว่าเป็นสัตว์นำโชคทางการเงินได้รับอิทธิพลสะท้อนมาจากเอกสารโบราณและตำนานนิทานพื้นบ้านเรื่องใด และภายหลังจากที่ชาวไทยมีความเชื่อ

⁵ Liu, A. Huai Nan Zi. (Kaifeng: Henan University Press, 2010) . p.294.

⁶ Wang, C. New translation on Lun-Heng reader (Taipei: Sanmin, 2015). p. 566.

และนับถือในคางคกสามขาแล้วได้ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในแง่ของพิธีกรรมอย่างไรบ้าง จึงเป็นที่มาของการศึกษาในครั้งนี้

การศึกษานี้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม(The Diffusion of Cultural) เจ้าของทฤษฎีคือ Ralph Linton⁷ โดยทฤษฎีช่วยอธิบายวิธีการหรือขั้นตอน ของการเผยแพร่วัฒนธรรมหนึ่ง ไปสู่อีกวัฒนธรรมหนึ่ง ซึ่งจะต้องคำนึงถึงข้อเหมือนและข้อต่างของวัฒนธรรมทั้งสองเป็นสำคัญ ในทฤษฎีการแพร่กระจายวัฒนธรรม เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม โดยเกิดจากการติดต่อสื่อสารกันระหว่างสังคมที่ต่างวัฒนธรรมรวมกัน และต่างแพร่กระจายวัฒนธรรมไปสู่กันและกัน เมื่อเกิดการแพร่กระจายวัฒนธรรมขึ้นแล้ว สังคมที่เจริญกว่าอาจจะรับวัฒนธรรมบางอย่างของสังคมที่ด้อยกว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่วนใหญ่แล้วเกิดจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมภายนอกเข้ามา มากกว่าเกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นใหม่ขึ้นเองในสังคม หรือถ้ามีก็มักจะเกิดจากการนำสิ่งใหม่ๆจากภายนอกเข้ามา ผสมผสานกับของที่มีอยู่ก่อนแล้วเป็นของใหม่ ที่ไม่เคยมีมาก่อน (Sanya Sanyawiwat, 2526)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า รูปแบบของการศึกษาส่วนใหญ่เน้นศึกษาในแง่ของ กระบวนการเรียนรู้ในการถ่ายทอดความเชื่อผ่านรูปแบบของการปฏิบัติเชิงพิธีกรรม เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสัตว์ที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ แต่ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ทางด้านความเชื่อของชาวไทยที่มีต่อคางคกสามขาในจีน โดยรวบรวมข้อมูลในเอกสาร และทำการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยอิทธิพลความเชื่อที่เกี่ยวกับคางคกสามขาของจีนในประเทศไทยถือเป็นความเชื่อที่น่าสนใจ สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมแนวคิดของคนจีนที่มีมาตั้งแต่อดีตสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันและยังส่งต่อความเชื่อที่เกี่ยวกับคางคกสามขามายังประเทศไทยด้วย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชน และเป็นประโยชน์ต่อนักวิจัยและผู้สนใจ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเชื่อคางคกสามขาที่ปรากฏในเอกสารโบราณและตำนานของประเทศจีน
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลความเชื่อเรื่องคางคกสามขาจีนในประเทศไทย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้รูปแบบการศึกษาวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary research) ได้ทำการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องชั้นปฐมภูมิ(Primary Sources) จากในเอกสารจีนโบราณ หนังสือตำนาน และรวบรวมข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) จากในหนังสือเอกสารบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย จากนั้นได้ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยภาคสนาม เพื่อยืนยันข้อมูลเอกสารในความเชื่อที่เกี่ยวกับคางคกสามขาจีนในประเทศไทย โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 3 ท่าน

⁷ Ralph Linton เป็นนักมานุษยวิทยาชาวอเมริกัน ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนามานุษยวิทยาทางวัฒนธรรมในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20

เครื่องมือการวิจัยของการศึกษานี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้ให้สัมภาษณ์เป็นนักวิชาการหรืออาจารย์ที่ทำงานประจำอยู่ในมหาวิทยาลัย โดยมีความเชี่ยวชาญในด้านคติชนและมีความเชี่ยวชาญในด้านตำนาน เอกสารโบราณ จำนวน 3 ท่านและทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นจำนวน 1 ครั้งซึ่งเนื้อหาที่ถามเป็นคำถามแบบปลายปิดและคำถามแบบปลายเปิด

ในเรื่องของขอบเขตด้านเนื้อหาของการศึกษานี้เป็นการศึกษาความเชื่อในคางคกสามขาที่ปรากฏในเอกสารจีนโบราณและตำนานนิทานพื้นบ้านของประเทศจีนเพื่อหาจุดเชื่อมโยง และจุดต่างถึงสาเหตุที่ทำให้บางความเชื่อยังคงอยู่ในสังคมปัจจุบัน และในบางความเชื่อได้หายไปตามกาลเวลา และสำรวจว่าจากการที่ชาวไทยได้รับอิทธิพลความเชื่อในคางคกสามขาแล้ว ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในแง่ของกิจกรรมอย่างไร โดยนำผลข้อมูลที่รวบรวมได้จากในเอกสารจีนโบราณ ในหนังสือตำนาน ในเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์

กระบวนการดำเนินโครงการวิจัย มีดังนี้

ซึ่งมีวิธีและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) การวิจัยภาคเอกสาร ศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis) และศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสารชั้นต้น (Primary Sources) คือหนังสือตำนานสัตว์ของจีน และเอกสารชั้นรอง (Secondary Sources) จากเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อที่เกี่ยวกับคางคกสามขาเงินที่อยู่ในประเทศไทย จากนักวิชาการที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาก่อนหน้า

2) การวิจัยภาคสนาม เป็นการศึกษาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในเรื่องคางคกสามขาของจีน ประชากรกลุ่มเป้าหมายของการศึกษานี้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านคติชนและมีความเชี่ยวชาญในด้านตำนาน เอกสารโบราณ จำนวน 3 ท่าน

ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์ ชนิดมีโครงสร้าง สำหรับใช้สัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) ในการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นของประเทศไทย

3) วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล หลังจากทำการวิจัยภาคเอกสารและภาคสนามแล้ว นำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์ถึงประเด็นที่ต้องการทราบตามวัตถุประสงค์และตามกรอบแนวคิดการวิจัย จากนั้นสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแบบเชิงพรรณนาวิเคราะห์

4. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาอิทธิพลความเชื่อที่เกี่ยวกับคางคกสามขาเงินในประเทศไทย ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกไปตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ดังนี้

4.1 การศึกษาความเชื่อคางคกสามขาที่ปรากฏในเอกสารจีนโบราณและตำนานนิทานพื้นบ้านของประเทศ พบว่า

1) ความเชื่อคางคกสามขาที่ปรากฏในเอกสารจีนโบราณ

ในประเทศจีนมีความเชื่อที่เกี่ยวกับคางคกมานานแล้ว โดยในสมัยราชวงศ์ฮั่น (ก่อน ค.ศ. 202 - ค.ศ. 220) คางคกเป็นสัญลักษณ์ของความอายุยืนยาว โดยหลักฐานที่เป็นเครื่องยืนยัน อย่างภาพแกะสลักหินของชาวฮั่นที่ชื่อว่า ภาพแดนสวรรค์ของซีหวังหมู่ 《西王母仙境图》 ที่พบในเจียงเซียง มณฑลชานตง ในภาพ

คางคกสามขาได้อยู่กับซีหวังหมู่ซึ่งเป็นเทพที่เป็นผู้สร้างยาอายุวัฒนะ นอกจากนี้ในเอกสารไท่ผิงอวี่หล่าอัน 《太平御览》 ในหัวข้อเสวี่ยนจงจี 《玄中记》 กล่าวว่า เขาที่งอกออกมาบนหัวของคางคก หากได้มาและได้ทานเขานั้น จะทำให้อายุยืนยาวนานนับพันปี (蟾蜍头生角，得而食之，寿千岁)

นอกจากนี้คางคกยังเป็นสัญลักษณ์ตัวแทนของดวงจันทร์ อย่างในเอกสารโบราณ หวายหนานจื่อ 《淮南子》 ในสมัยซีฮั่น (ก่อน ค.ศ.202-ค.ศ.8) กล่าวว่า ในดวงอาทิตย์มีอีกาและในดวงจันทร์มีคางคก (日中有踰乌而月中有蟾蜍) สอดคล้องกับในเอกสารโบราณลุ่นเหิง 《论衡》 ที่มีประโยคหนึ่งกล่าวว่า บนพระอาทิตย์มีนกสามขา บนดวงจันทร์มีกระต่าย และคางคก(日中有三足鸟，月中有兔、蟾蜍)แต่คางคกที่กล่าวบนพระจันทร์ยังมีสีขา ต่อมาได้รับอิทธิพลของนกสามขาและในตำนานที่มีคางคกสามขาในยุคต่อมา ทำให้ความเชื่อในเรื่องคางคกในยุคต่อมามีลักษณะสามขา อย่างในสมัยราชวงศ์ซิง(ค.ศ.1636-1912)ซึ่งเป็นยุคต่อมา ในหนังสือ ซูอี้จี 《述异记》 กล่าวว่า ในสมัยโบราณว่ากันว่าคางคกสามขาอาศัยอยู่บนดวงจันทร์เป็นเทพคางคก(古谓蟾三足，窟月而居，为仙虫)

ความเชื่อในคางคกว่าเป็นสัญลักษณ์ความร่ำรวย โดยความเชื่อนี้มาจากเอกสารโบราณหวายหนานจื่อ 《淮南子》 ที่กล่าวว่า บนพระจันทร์มีต้นก๊วย (月中有桂树) โดยต้นก๊วยในภาษาไทยคือต้นหอมหมื่นลี้ ซึ่งคำว่าก๊วย (桂) ในภาษาจีน ออกเสียงเป็นเสียงเดียวกันกับคำว่า กุ้ย (贵) ที่แปลว่า แพงซึ่งในที่นี้หมายถึงล้ำค่า ด้วยเหตุนี้วิวัฒนาการความเชื่อในคางคกสามขาจึงกลายมาเป็นสิ่งที่ล้ำค่า เป็นสัญลักษณ์ของความร่ำรวย

จากการศึกษาเรื่องความเชื่อในคางคกสามขาที่ปรากฏในเอกสารโบราณของจีนพบว่า ความเชื่อในคางคกสามขาของจีน เป็นสัญลักษณ์ตัวแทน 3 ลักษณะคือ 1.เป็นสัญลักษณ์ของความอายุยืนยาว 2.เป็นสัญลักษณ์ตัวแทนของดวงจันทร์ 3.เป็นสัญลักษณ์ของความร่ำรวย ซึ่งในปัจจุบันยังมีความเชื่อว่าคางคกสามขาเป็นสัญลักษณ์ของความร่ำรวย โดยความเชื่อนี้มาจากเอกสารโบราณที่ชื่อว่าหวายหนานจื่อ 《淮南子》

2) ตำนานคางคกสามขา

จากการศึกษาพบว่าตำนานที่สำคัญเกี่ยวกับคางคกสามขามี 2 ตำนาน ได้แก่ตำนานฉางเอ๋อเหินสู่ดวงจันทร์ (嫦娥奔月) และตำนานหลิวไห่หยอกล้อเล่นกับคางคกทอง (刘海戏金蟾)

ในตำนานฉางเอ๋อเหินสู่ดวงจันทร์(嫦娥奔月)ในสมัยตงฮั่น (ค.ศ.25-220) มีเนื้อหาตำนานหลายสำนวน โดยในสำนวนของหนังสือหลิงเซี่ยน 《灵宪》 ของจางเหิงได้บันทึกไว้ในตอนสุดท้ายไว้ว่า หลังจากที่ฉางเอ๋อได้เหินสู่ดวงจันทร์แล้วก็ได้กลายร่างเป็นคางคกใช้ชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยวอยู่บนดวงจันทร์ และถูกเจ้าแม่ซีหวังหมู่สั่งให้ตำยาอายุวัฒนะอยู่บนดวงจันทร์เป็นการถูกลงโทษที่ขโมยยาอายุวัฒนะ (Liu Shuren, 2008)

ส่วนในตำนานนิทานพื้นบ้านคลาสสิกชื่อเรื่องว่า หลิวไห่หยอกล้อเล่นกับคางคกทอง (刘海戏金蟾) มีชื่อเดิมว่า เป่าจูฉีหยวน (宝珠奇缘) ในหนังสือ เลี่ยเซี่ยนเฉวียนจ้วน 《列仙全传》 ในสมัยเป่ย์ซ่ง (ค.ศ.960-1127) เป็นตำนานพื้นบ้านที่อ้างอิงจากหนังสือโบราณเตียนกู่ 《典故》 ของลัทธิเต๋า เนื้อเรื่องกล่าวถึงนายหลิวไห่ได้ขึ้นเขาไปเก็บฟืน ระหว่างทางได้ไปเจอคางคกตัวหนึ่งที่มีสามขากำลังได้รับบาดเจ็บ จึงได้รีบเข้าไปทำแผลให้คางคกสามขาตัวนั้น แล้วคางคกสามขา ก็ได้แปลงร่างกายเป็นหญิงสาวที่งดงามและได้แต่งงานกับ

หลิวไห่ ซึ่งภรรยาคางคกของหลิวไห่มีความสามารถในการขายเงินและสิ่งล้ำค่าออกมาให้หลิวไห่และ ขายเงินออกมาช่วยเหลือคนยากจน (Xie Lili, 2022)

จากการศึกษาเนื้อหาใน 2 ตำนาน พบว่าคางคกสามขาในตำนานฉางเอ๋อเหินสู่ดวงจันทร์(嫦娥奔月)มีเนื้อหาตำนานหลายสำนวน โดยในสำนวนของหนังสือหลังเขียน 《灵宪》 ของZhang Heng คางคกสามขาในตำนานเป็นในลักษณะของมนุษย์ที่ถูกลงโทษให้กลายเป็นคางคก จึงไม่ได้รับความนิยมส่งต่อความเชื่อนี้มาอยู่ในสมัยปัจจุบัน ส่วนคางคกสามขาในตำนานหลิวไห่หยกล้อเล่นกับคางคกทองเป็นสัตว์ที่ช่วยเหลือมนุษย์สามารถขายเงินออกมาได้ ส่งผลให้คนในยุคหลังและในยุคปัจจุบันได้รับอิทธิพลความเชื่อในคางคกสามขาว่าเป็นสัตว์นำโชคทางการเงิน จึงทำให้มีการทำรูปปั้น หรือสลักหินจำลองเป็นรูปคางคกสามขาเอาไว้ในบ้านและมีการวางตำแหน่งของคางคกสามขาจำลองให้ถูกตามหลักฮวงจุ้ย ซึ่งความเชื่อเรื่องคางคกสามขามีอิทธิพลต่อคนไทยที่มีความเชื่อนี้ในการวางตำแหน่งรูปปั้นคางคกสามขาไว้ในตำแหน่งตามฮวงจุ้ยของเงินโดยมีความเชื่อในเรื่องการขายเงินและสิ่งล้ำค่าออกมาให้กับมนุษย์ ส่วนในตำนานฉางเอ๋อเหินสู่ดวงจันทร์ไม่ได้กล่าวในเรื่องการช่วยเหลือมนุษย์โดยการขายเงินมาให้กับมนุษย์แต่กล่าวถึงเรื่องของยาอายุวัฒนะซึ่งเป็นความเชื่อในเรื่องของอายุที่ยืนยาว

4.2 อิทธิพลความเชื่อเรื่องคางคกสามขาเงินในประเทศไทย

จากการสำรวจจากข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเชิงลึก จำนวน 3 ท่าน พบว่าในประเทศไทยได้รับอิทธิพลความเชื่อเรื่องคางคกสามขาว่าเป็นสัญลักษณ์ความร่ำรวยเพียงอย่างเดียวเท่านั้นโดยมาจากตำนานหลิวไห่หยกล้อเล่นกับคางคกทอง นอกจากนี้ยังพบในบางพื้นที่ของประเทศไทยมีเนื้อหาของตำนานคางคกสามขาที่เปลี่ยนแปลงไป โดยถูกสร้างขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับพื้นที่ อย่างในตำนานที่เกี่ยวข้องกับรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิมประทับยืนบนหลังคางคกสามขาที่ตำหนักพระแม่กวนอิม โชคชัย 4 ในบทความกบคางคก สัญลักษณ์แห่งความสมบูรณ์ ของ Kitti Wattanamahat (2018) กล่าวว่า “ตัวคางคกสามขานั้นเดิมเป็นเศรษฐีชื่อฮวด แซ่อึ้ง เป็นคนจีนแต่จิว ที่ร่ำรวยแต่ตระหนี่ ไม่ยอมทำบุญ หลังจากที่เขาตายไปแล้วจึงได้เกิดใหม่เป็นคางคกนั่งเฝ้าทรัพย์สมบัติของตนอยู่ริมสระน้ำหน้าบ้าน จนในที่สุดสำนึกตัว จึงไปเข้าฝันภรรยาให้ทำบุญสร้างวัด ส่วนตัวเองก็ได้บำเพ็ญภาวนาจนสำเร็จเป็นเซียน และพิจารณาตัวเป็นเข้ารับใช้พระโพธิสัตว์กวนอิมต่อไป” โดยในคางคกสามขาที่อยู่ในตำหนักพระแม่กวนอิมมีตำนานที่ต่างจากเนื้อเรื่องตำนานของประเทศจีนอย่างสิ้นเชิง ในตำนานนี้เป็นความเชื่อท้องถิ่นที่สร้างขึ้นใหม่เฉพาะที่ตำหนักพระแม่กวนอิม โชคชัย 4 โดยได้รับอิทธิพลรูปปั้นคางคกสามขามาจากจีนเท่านั้น แต่ไม่ได้รับอิทธิพลความเชื่อจากตำนานจีน จากผลการศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องและผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเชิงลึกพบว่าประเทศไทยได้รับอิทธิพลความเชื่อเรื่องคางคกสามขาว่าเป็นสัญลักษณ์ความร่ำรวย โดยมาจากตำนานหลิวไห่หยกล้อเล่นกับคางคกทอง ได้ส่งผลอยู่ 2 ประเด็น ในด้านบูชาวัตถุมงคลที่เป็นรูปจำลองคางคกสามขา และในด้านกิจกรรม ดังนี้

1) ด้านบูชาวัตถุมงคลที่เป็นรูปจำลองคางคกสามขา

วัตถุมงคล เป็นเรื่องของความเชื่อ ความศรัทธาในวัตถุที่สร้างขึ้น ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยโบราณกาล โดยเชื่อว่าวัตถุมงคลจะช่วยในการปกป้องจากสิ่งชั่วร้าย จากอันตรายและให้โชคลาภ

จากการศึกษาพบว่าในประเทศไทยมีการซื้อวัตถุมงคลที่เป็นรูปจำลองคางคกสามขาบูชาไว้ในบ้าน ในร้านค้าของตนและในวัด ตัวอย่างวัดที่มีคางคกสามขา อย่างในวัดหงส์รัตนาราม บางกอกใหญ่ ธนบุรี ที่เป็นวัดที่ถูกสร้างขึ้นโดยชาวจีนที่มาอาศัยอยู่ในไทย ภายในวัดมีรูปปั้นคางคกสามขาตรงบันไดขึ้นพระอุโบสถ โดยทำจากหินแกะสลักจากเมืองจีน เป็นจำนวน 5 คู่ โดยคางคกสามขาเหล่านี้มีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 หากกล่าวถึงรูปแบบดั้งเดิมของคางคกสามขาในรูปแบบวัตถุมงคลจะอยู่ในลักษณะคาบเหรียญไว้ในปากและนั่งอยู่บนกองเหรียญเงินและเงินหยวนเป่า โดยสีที่นิยมได้แก่ สีเขียวหยก เงิน ทอง ซึ่งเป็นสีที่มีความหมายในด้านการเงิน ซึ่งเชื่อว่าคางคกสีทองเป็นสิ่งมงคลที่สามารถดึงดูดความมั่งคั่งและช่วยปัดเป่าวิญญานชั่วร้ายได้ สอดคล้องกับ Winai Kongcharoenying (1997) ที่กล่าวว่า รูปปั้นสัตว์เป็นสัญลักษณ์เป็นสัญลักษณ์แห่งอำนาจ มักถูกแกะหรือหล่อในกระเบื้องหรือสัมฤทธิ์ แล้ววางไว้รอบตัวบ้านเพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้าย นอกจากนี้ Broomfield Frena (1990) กล่าวว่า คนจีนมีความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ยว่าเป็นศาสตร์ความรู้ของคนจีนโบราณ มีพลังอำนาจลึกลับ เรามักพบคางคกบริเวณใกล้แหล่งน้ำหรือแถวบ่อน้ำ โดยในทางฮวงจุ้ยธาตุน้ำเป็นสัญลักษณ์ของความมั่งคั่ง ในลักษณะที่คางคกอยู่ใกล้น้ำและความสัมพันธ์เชิงฮวงจุ้ยนี้คางคกสามขาเลยกลายเป็นสัญลักษณ์ในการดึงดูดความมั่งคั่ง ร่ำรวยและความโชคดีให้กับผู้ที่มีความเชื่อ โดยการบูชารูปปั้นคางคกสามขาทำให้เกิดกำลังใจและความมั่นใจในการทำธุรกิจการค้า เป็นการสะท้อนความเชื่อในด้านการเรียกทรัพย์ และโชคลาภทางการเงิน

2) ด้านกิจกรรม

การวางคางคกสามขาตามศาสตร์ฮวงจุ้ย

โดยในความหมายของฮวงจุ้ย Natthida Sukmanas (2002) กล่าวว่า คำว่าฮวงจุ้ย หมายถึง ลม และน้ำ เมื่อนำคำมารวมกันจึงออกเสียงเป็น ฮวงจุ้ย ในภาษาแต้จิ๋ว และออกเสียงว่าเฟิงสุ่ยในภาษาจีนกลาง ดังนั้นฮวงจุ้ยจึงเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับการพยากรณ์ธรรมชาติ ของลมและน้ำ จากการศึกษาพบว่าชาวไทยที่มีความเชื่อและนับถือในคางคกสามขา ได้มีการการวางรูปปั้นคางคกสามขาตามศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ โดยนิยมตั้งคางคกสามขาให้ถูกหลักฮวงจุ้ยในทแยงมุมกับประตูบ้าน หรือใส่ไว้ในลิ้นชักเก็บเงินหรือตู้เก็บเงินโดยให้หัวของคางคกหันเข้าด้านในไม่หันออกด้านนอก และมีข้อห้ามไม่วางคางคกหันหน้าออกไปนอกประตูเป็นแนวตรง เพราะมีความเชื่อว่าการหันหน้าคางคกออกไปในแนวตรงจะทำให้คางคกออกไปแล้วไม่กลับเข้ามาอีก ไม่วางคางคกไว้สูงเกินไป เพราะคางคกจะกลัวและไม่กล้ากระโดดลงมาเพื่อออกไปหาเงินมาให้และไม่วางคางคกไว้ในห้องนอน ห้องครัว และห้องน้ำเด็ดขาด หากมีการวางรูปปั้นคางคกสามขาตามหลักฮวงจุ้ยที่ถูกต้อง การเปิดลิ้นชักหรือตู้เก็บเงินในแต่ละครั้งจะหมายถึงการคายเงินคายนองออกมาทุกครั้ง และนิยมใช้คางคกสามขาที่เป็นสีทองหรือทำจากหยก เพราะถือว่าสีทองกับหยกล้วนแต่มีค่าในความเชื่อของคนจีน

ของบูชา

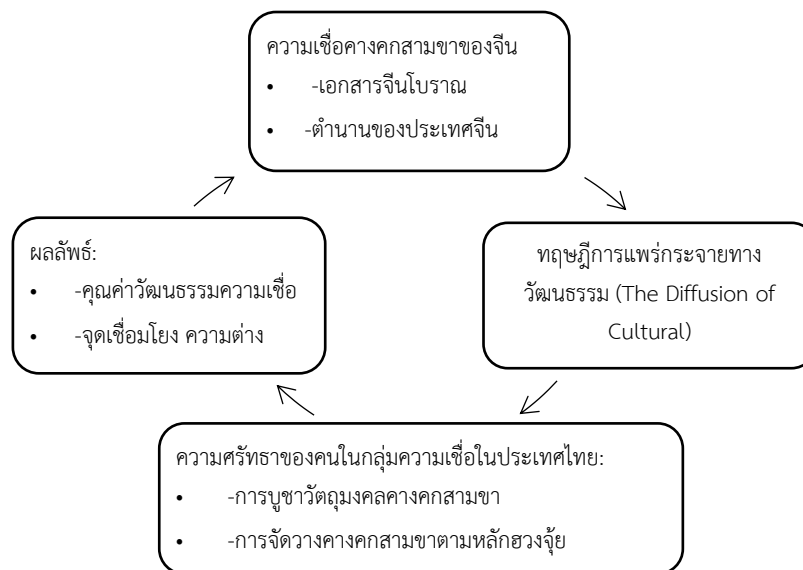
จากการศึกษาพบว่าของที่ใช้บูชา นิยมใช้ขนมจันอับ และผลไม้มงคล อาทิเช่น ส้ม องุ่น สับปะรดกล้วย ลูกท้อ ทับทิมและเติมน้ำใหม่ทุกวันที่ 15 ของทุกเดือน เนื่องจากน้ำเก่าอาจมีการระเหยไป

การปฏิบัติบูชา

นิยมจตุรูปเทียนบอกกล่าวกับเจ้าที่และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่า ขอนำคางคกสามขาเข้ามาในบ้านเพื่อนำโชคลาภ เงินทองมาให้ โดยหลังจากที่นำคางคกสามขาเข้ามาไว้ในบ้านหรือร้านค้าแล้วให้แสดงความรักเหมือนเป็นสัตว์เลี้ยงคู่กาย เช่น อาบน้ำ ลูบตามลำตัว ออก หลังจรดหางแล้วกล่าวกับคางคกสามขา ให้ช่วยหาเงินทองมาให้ โดยมีข้อห้ามในการจับปากและลิ้นของคางคกสามขาโดยเด็ดขาด

จากการศึกษาในเรื่องของอิทธิพลความเชื่อที่เกี่ยวกับคางคกสามขาเงินในประเทศไทย ซึ่งเป็นการศึกษาในแง่ของการแพร่กระจายวัฒนธรรมจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง ทำให้ได้รับองค์ความรู้ในเรื่องของคุณค่าวัฒนธรรมความเชื่อ โดยความเชื่อมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และมีอิทธิพลต่อสังคม ซึ่งเมื่อบุคคลมีความเชื่ออย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ย่อมเป็นเหตุจูงใจให้กระทำหรือเกิดพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความเชื่อนั้นๆ และทำให้ได้รู้ถึงจุดเชื่อมโยงและจุดต่างของความเชื่อในคางคกสามขาที่ปรากฏในเอกสารจีนโบราณและตำนานของประเทศจีน โดยอิทธิพลความเชื่อที่ยังมีอยู่ในปัจจุบัน เรื่องคางคกสามขาเป็นสัตว์นำโชคทางด้านการเงิน เกิดจากอิทธิพลความเชื่อต่ออำนาจเหนือธรรมชาติของสัตว์ที่มนุษย์ต้องการให้สัตว์ช่วยใช้อำนาจนั้นในการบรรลุตามความต้องการของมนุษย์ จึงเกิดศรัทธาในพลังอำนาจ และแสดงพฤติกรรมในการยอมรับในอิทธิพลอำนาจเหนือธรรมชาติของสัตว์ โดยการปฏิบัติตน ประกอบกิจกรรมแสดงความเคารพบูชา ตลอดจนการจัดวางตำแหน่งของรูปปั้นสัตว์ให้ถูกจุดตามหลักฮวงจุ้ย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 ความเชื่อในคางคกสามขาจากเอกสารโบราณและตำนานของประเทศจีน พบว่าความเชื่อในคางคกสามขาที่ปรากฏในเอกสารโบราณของจีนมี 3 ลักษณะคือมีความเชื่อว่าคางคกสามขาเป็นสัญลักษณ์ของความอายุยืนยาว เป็นสัญลักษณ์ตัวแทนของดวงจันทร์ และเป็นสัญลักษณ์ของความร่ำรวย ส่วนในประเทศไทย พบว่าความเชื่อในคางคกสามขาปรากฏในคัมภีร์โหราศาสตร์ซึ่งเป็นภาพคางคกที่เป็นสัญลักษณ์ของดวงจันทร์ใน

เอกสารคัมภีร์โบราณเพียง 1 ลักษณะ ส่วนความเชื่อในตำนานนิทานพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงของจีน พบว่ามี 2 ลักษณะคือในตำนานหลิวไห่หยอกล้อเล่นกับคางคกทอง ลักษณะของคางคกสามขาเป็นสัตว์ที่ช่วยเหลือมนุษย์ โดยการคายเงินและสิ่งล้ำค่าออกมาให้กับมนุษย์เป็นสัญลักษณ์ของความเชื่อในเรื่องความร่ำรวย โดยความเชื่อคางคกสามขาในไทยได้รับเอารูปแบบนี้มา ส่วนในตำนานฉางเอ๋อเหินสู่ดวงจันทร์ พบว่ากล่าวถึงเรื่องยาอายุวัฒนะ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ความเชื่อในเรื่องอายุที่ยืนยาวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Liang Yan (2002) ในบทความรูปคางคกโบราณและความหมายเชิงสัญลักษณ์ (中国古代蟾蜍图像及其象征意义) ที่ได้ทำการศึกษาถึงเรื่องคางคกในความหมายเชิงสัญลักษณ์ของรูปปั้นและการบูชารูปปั้นคางคกจากความเชื่อในเรื่องการเจริญพันธุ์ การมีอายุที่ยืนยาว นำพาความโชคดี ความร่ำรวย ขจัดสิ่งชั่วร้าย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของคนโบราณและความต้องการชีวิตที่มีสุข

5.2 การศึกษาอิทธิพลความเชื่อเรื่องคางคกสามขาจีนในประเทศไทย พบว่าชาวไทยได้รับอิทธิพลคางคกสามขาใน 2 ลักษณะคือ

ประการแรกด้านบุชชาวัตถุมงคลที่เป็นรูปจำลองคางคกสามขา พบว่ามีความเชื่อในการบูชารูปปั้นคางคกสามขาเพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจ ให้เกิดกำลังใจและความมั่นใจในการทำธุรกิจการค้า สอดคล้องกับ Worathanat Achirathanont (2021,p.60) กล่าวว่า ความเชื่อเรื่องวัตถุมงคล เป็นสิ่งที่อยู่คู่คนไทยมายาวนานนับร้อยปี ถูกเปรียบดั่งที่พึ่งพาทางใจของมนุษย์ทุกยุคทุกสมัย โดยคนที่มีความเชื่อ ก็พร้อมที่จะสรรหาวัตถุมงคลต่างๆเพื่อมาบูชา ให้จิตใจได้มีที่ยึดเหนี่ยว และมีความเชื่อว่าคางคกสามขาเป็นสิ่งมงคลที่สามารถดึงดูดความมั่งคั่งและช่วยปัดเป่าวิญญูณชั่วร้ายได้ สอดคล้องกับ Winai Kongcharoenying (1997,p.90) ที่กล่าวว่า รูปปั้นสัตว์เป็นสัญลักษณ์แห่งอำนาจ มักถูกแกะหรือหล่อในกระเบื้องหรือสัมฤทธิ์ แล้ววางไว้รอบตัวบ้านเพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้าย

ส่วนประการที่สองด้านกิจกรรม พบว่าชาวไทยได้มีการวางรูปปั้นคางคกสามขาตามหลักฮวงจุ้ย และหลังจากที่นำคางคกสามขามาตั้งไว้ในบ้านหรือร้านค้าแล้วได้ทำการปฏิบัติบูชาและจัดของบูชา โดยกิจกรรมที่ทำนี้เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และสร้างความเชื่อมั่นในการค้า โดยมีความเชื่อว่ารูปปั้นคางคกสามขาจะช่วยเรียกทรัพย์ ความร่ำรวย สอดคล้องกับ Watchara Manirat (2002,p.280) ที่กล่าวไว้ว่า ฮวงจุ้ยเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมให้ผู้ประกอบการค้าเกิดความเชื่อมั่นในการประกอบการค้า โดยประชาชนส่วนใหญ่เชื่อว่าฮวงจุ้ยทำให้เกิดกำลังใจและความมั่นใจในการประกอบการค้า

6. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องอิทธิพลความเชื่อที่เกี่ยวกับคางคกสามขาจีนในประเทศไทย ทำให้ทราบถึงการแพร่กระจายวัฒนธรรมความเชื่อและพิธีกรรมจากประเทศจีนมายังประเทศไทย โดยในเริ่มแรกได้แพร่กระจายในกลุ่มชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและดำเนินธุรกิจการค้า ซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับคางคกสามขานี้มาพร้อมกับชาวจีนที่อพยพมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย แล้วต่อมาขยายกลุ่มไปยังกลุ่มชาวไทยที่ทำการค้าและประชาชนทั่วไป รวมไปถึงจนถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดอิทธิพลการแพร่กระจายข้ามมายังประเทศไทย โดยมีข้อเสนอ ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

6.1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านวัฒนธรรมควรส่งเสริม และอนุรักษ์วัฒนธรรมความเชื่อ และพิธีกรรมที่เกี่ยวกับสัตว์มงคลของจีนในประเทศไทย

6.1.2 หน่วยงานของรัฐควรสนับสนุนโครงการวิจัยโดยมีงบประมาณการออกแบบ และสร้างผลิตภัณฑ์คางคกสามขาที่สามารถนำไปขายได้จริงและสามารถใช้งานได้จริงในชีวิตประจำวัน

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเปรียบเทียบความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับสัตว์พิเศษในตำนานไทยจีน

6.2.2 ควรศึกษาวิจัยต้นกำเนิดวัฒนธรรมความเชื่อที่เกี่ยวกับตำนานคางคกสามขา

บรรณานุกรม

- Achirathanont, W. (2021). The power of belief and faith in Sacred objects to jewelry and gems. *Journal of MCU Loei*, 2(3), 50-61. (In Thai)
- Chandang, A. (2003). Beliefs, Rituals: Socialisation process to enhance Self-Reliance of Rural Community: A case study of Yang Luang Community, Tambon Ta Pa, Ampoe Mae Cham, Chiang Mai. Thammasat University. (In Thai)
- Cui, Y.C. (2014). Research on the image of Chang Er Toad. *Journal of Liaoning Educational Administration Institute*, 14(5), 95-98. (In Chinese)
- Frena, B.F. (1990). *Chinese beliefs*. Bangkok Publishing House. (In English)
- Huang, H. (1990). *Lun Heng xiao shi*. Chinese Book Store. (In Chinese)
- Kanokpongchai, S. (2002). *Culture in Thai society*. Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- Kongcharoenying, W. (1997). Improved interior design: revising office spaces to increase profits in business establishments: According to Feng Shui principles. Pencil Line Publishing House. (In Thai)
- Liang, Y. (2002). Ancient Chinese toad images and their symbolic meanings. *Journal of Zhuzhou Institute of Technology*, 15(02), 70-72. (In Chinese)
- Liu, A. (2010). *Huai Nan Zi*. Henan University Press. (In Chinese)
- Liu, S. (2008). On the text changing of the myth of “Chang E” flies to the moon [Unpublished master’s thesis]. Northeast Normal University. (In Chinese)
- Manitarat, W. (2002). The study of Feng Shui reflecting the Buddhist concept: A case study. A merchant located on Yawarat road [Unpublished master’s thesis]. Ramkhamhaeng University. (In Thai)
- Punnotok, T. (1985). *“Indigenous culture beliefs” in folk culture: Beliefs*. Chulalongkorn rajavidyalaya Printing Press. (In Thai)
- Sanyawiwat, S. (1983). *The community development*. Thai Wattana Panich. (In Thai)

- Sukmanas, N. (2002). The beliefs in Feng-shui as a way of life of Chinese Thais in Bangkok [Unpublished master's thesis]. Chulalongkorn University. (*In Thai*)
- Wang, C. (2015). New translation on Lun-Heng reader. Sanmin Publishing. (*In Chinese*)
- Wattanamahat, K. (2018, July 5). Frog, toad symbol of fertility. Sri Guruthepmantra. <http://www.shreegurudevamantra.blogspot.com/2018/07/> (*In Thai*)
- Xi, L.Y. (2009). Interpretation of toad totem. *E-Journal of Shandong Institute of Arts and Crafts*,18(1), 113-116. (*In Chinese*)
- Xie, L.L. (2022). The origin of the folklore “Liu Hai plays with the golden toad”. *E-Journal of Gansu County Bureau of Culture, Sports, Radio, Television and Tourism*,13(4), 92-94. (*In Chinese*)
- Zhang, Y.C. (2017). A preliminary discussion on the image of toads and the culture of longevity in the stone portraits of the Han dynasty. *E-Journal of Beauty & Times*, (5), 121-122. (*In Chinese*)